

Dediščina za danes in jutri na vzhodnem delu

Mestne občine Ljubljana

Cvetje iz papirja

Navodila za izdelavo rož iz papirja in
etnološki vpogled v njihovo preteklost

Založil: Mestna občina Ljubljana,

Urednica: Maruška Markovčič

Idejna zasnova vsebine: Maruška Markovčič, Petra Stefanovič

Besedilo: Petra Stefanovič

Oblikovanje: Studio UNO

Fotografije: Petra Stefanovič, Petra Škodlar

Priprava: Fotolito Dolenc

Tisk: Mond Grafika

Ljubljana, oktober 2003

UVOD

Le dva koraka od najožjega mestnega jedra se razprostira vzhodno hribovito območje Mestne občine Ljubljana z najvišjim vrhom Jančami.

Pod njimi ležijo vasi, kjer živijo ljudje, ki iz roda v rod prenašajo znanje izdelave rož iz papirja. Razvoj, uporabo in postopke izdelovanja teh cvetlic so popisali študentje etnologije na etnološkem raziskovalnem taboru Janče 2002.

Moda suhega cvetja se je razvezetela v drugi polovici 18. stoletja v Angliji, od koder se je razširila po Evropi in dosegla naše kraje v prvi polovici 19. stoletja. Sprva je bila znana le med meščani, kasneje pa so jo prevzeli tudi kmečki sloji, kjer znanje izdelave tovrstnega cvetja lahko najdemo še danes.

Rože iz papirja se pojavljajo povsod po Sloveniji. Še najbolj prisotne so v vzhodnih krajih države in na območju Brkinov. Izdelovale so jih večinoma ženske, znanje pa se je ohranljalo iz roda v rod. Rože iz papirja so uporabljali namesto svežega cvetja, ki je bilo drag, dosti manj obstojno in pozimi nedosegljivo.

Spomin ljudi iz vasi pod Jančami beleži izdelovanje **suhih rož** že v drugi polovici 19. stoletja, kar pomeni, da je znanje kaj hitro prišlo v te kraje in ostalo vse do današnjih dni. Še vedno jih uporabljajo za okraševanje brinovega vrha velikonočnih butaric, ki si jih je moč vsako leto ogledati na cvetno nedeljo v sprevodih pred cerkvami na Jančah, Prežganju in Veliki Šangi.

Včasih je bila uporaba suhega cvetja dosti bolj razširjena in je posegala tako v sfero privatnega kot tudi javnega življenja. Z njim so krasili kapelice in Marijine oltarje v času Marijinega meseца (maj), glavne oltarje cerkva in bogkove kote predvsem v zimskem času oziroma dokler na domačem vrtu niso zrasle sveže cvetlice. Večinoma so ženske suho cvetje izdelovale pozimi, v prostem času, ali pa po naročilu za posebne priložnosti. Velike rože iz papirja so našle svoje mesto na pogrebnih vencih. V tem primeru so jih tudi povoskale, da so jih obvarovali pred dežjem in soncem.

Iz natančneje izdelanega in drobnejšega cvetja so sestavljeni poročni šopki in pušelji na poročnih pogačah. Za te priložnosti so ženske poleg razvetelih rož izdelale tudi popke in zelenje. Ljudje so dobro vedeli, katera ženska v vasi izdeluje lepo suho cvetje, in so se k njej radi vračali z novimi naročili. Praviloma so za delo doobile povrjen le material, tu in tam kakšno malico, včasih pa tudi plačilo, če je bil to za žensko dodatni vir zasluga. Material so kupovali v Ljubljani. V času druge svetovne vojne in nekaj let po njej je bilo krep papir zelo težko dobiti, zato so začeli pogosteje izdelovati suho cvetje iz navadnega papirja. Dobili so ga v papirnici Vevče, kjer je delala večina moških s tega območja.

Izdelovanje suhega cvetja je bilo razširjeno do 60-tih let 20. stoletja, ko ga izpodrinejo umetne rože in cenejše sveže rezano cvetje.

Velika škoda bi bila, če bi se znanje, ki se je tako dolgo ohranjalo in skozi časi razvijalo ter preoblikovalo, danes pozabilo. Zato je pred vami pričujoči priročnik, ki vam bo omogočil, da postanete del te bogate in lepe tradicije.

DELAVNICA

Kaj moram vedeti, še preden začnem?

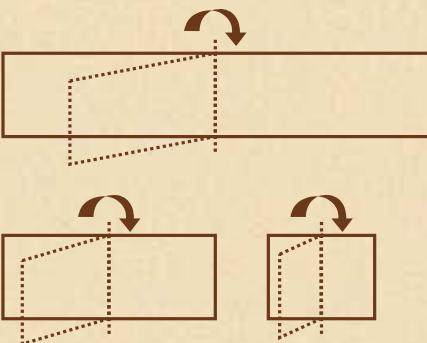
Suhe rože so narejene iz krep papirja, ki ga lahko kupite v knjigarnah, papirnicah ali v cvetličarnah. Pri nakupu izberite bolj naguben in čvrstejši papir, saj boste tako lažje oblikovali posamezne cvetove.

Za izdelavo suhih rož ponavadi odrežete kar vrh svitka krep papirja. Pri tem bodite pozorni na potek reza, pri čemer naj bodo gube na papirju vedno vertikalno. Le na ta način boste trak lahko raztegnili po širini. Raztegnete ga tako, da trak primete med prstti in potegnete. S tem gube na papirju ne bodo več tako izrazite.

V navodilih za izdelavo je pri mnogih suhih rožah napisano, da je potrebno nastale cvetne listke **usločiti** - s palcema in kazalcema primete listek in nato raztegnete papir stran od sebe, tako da se naredi vdolbinica. Na ta način oblikujete listno čašico. V katero smer nato obrnete nastale cvetne lističe, bo napisano v navodilih. Na ta način bodo rože polnejše in bogatejše.

Priprava papirja

Od odrezanega svitka odrežete želeno dolžino traku, ki ga **prepognete** na polovico in s prepolavljanjem nadaljujete dokler ne dobite primerne širine, tako kot kaže spodnja risba:

Trak je na koncu prepognjen približno na 3 do 5 cm.

Drugačni načini pregibanja bodo opisani na začetku navodil za izdelavo posamezne suhe rože. Višina in dolžina odrezanega krep papirja sta poljubni, zato naj vas ne zmede, če bo dolžina

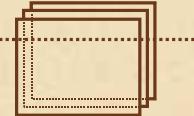
prepognjenega traku dalša ali krajsa od priporočljive. Na začetku izdelave posamezne cvetlice, so vedno napisane priporočene mere. Te smo uporabili mi, če pa želite izdelati večjo ali manjšo rožo, v skladu s tem odrežite papir.

Za začetnike priporočamo, da so odrezani trakovi večji, saj je izdelava potem enostavnejša.

Barvo krep papirja za posamezno suho rožo izberite sami.

Za izdelavo določene suhe rože je potrebno en del traku oziroma odrezanega svitka oblikovati. V navodilih ga bomo imenovali zgornji del traku.

zgornji del traku

Zgornji del zloženega traku lahko s škarjami oblikujete na naslednje načine:

- ❖ ga narežete
- ❖ stranico cikcakasto obrežete
- ❖ izrežete polkrog
- ❖ s škarjami izrežete obliko plamena
- ❖ naredite zaobljen koničast cvetni list

V vsakih navodilih je natančno opisano, kako morate oblikovati zgornji del traku.

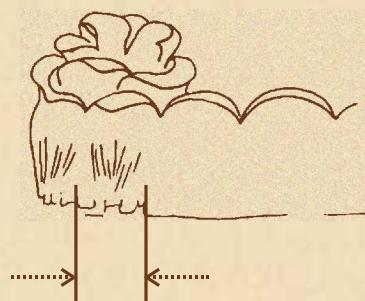
Mnogim suhim rožam so skupni tudi prašniki ali **sredice**, kot jih bomo poimenovali v nadaljevanju. Obstajajo različne oblike sredice:

» OSNOVNA OBLIKA

» KOŠATA OBLIKA

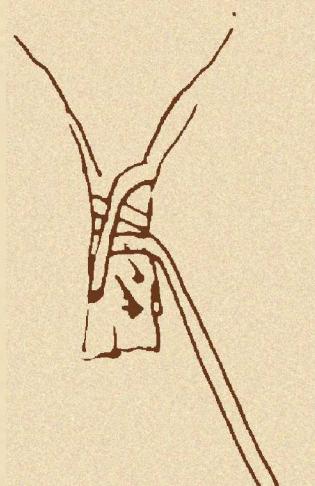
» PESTIČ

V vsakih navodilih je natančno opisano, kako morate oblikovati sredino cveta.

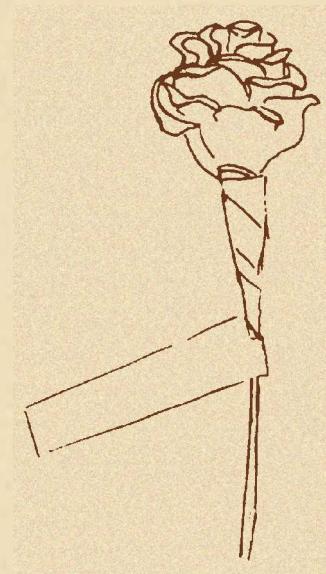

nabirate → zvijate → nabirate → zvijate

Vse suhe rože so utrjene z **žičko**. Pri izbiri je pomembna predvsem mehkoba in upogljivost - mehkejša je žička, lažje bo delo. Zato vam priporočamo bakreno. Pecelj narejene rože je potrebno poviti z žičko, da cvet ne razпадne in tudi zato, da suho rožo lahko kam postavite, vtaknete ali pritrdite.

Na koncu izdelate še steblo. Žičko ovijete z zelenim krep papirjem, širine 1cm in dolžine 50 cm. Ovijati začnete pri pecelju cveta. Začetek traku malo navlažite ali namažete z lepilom, da se prilepi na pecelj in da vam ne beži. Trak spiralasto ovijajte okoli žičke, ostanek odrežite, konec zopet malo oslinite in pritrdite.

STAREJŠA OBLIKA ROŽE - 1

Starejša oblika rože 1 je ena izmed najstarejših oblik suhih rož, ki so jih izdelovali na območju vasi pod Jančami. Določenega imena za cvetlico niso imeli, čeprav so ji ponekod rekli slak. Največ so jih uporabljali za okrajevanje brinovega vrha velikonočne butarice.

SVALJKANJE

Zgornji vogalček traku odrezanega krep papirja malo prepognete. Palec in kazalec navlažite, nato začnite zvijati ob prepognjenem robu traku. Trak spodvijete dvakrat ali trikrat. Rezultat je podoben, kot da bi papir zvijali v rolo, le da s postopkom svaljkanja dobite bolj čvrst svitek. Svaljkate lahko tudi trakove za sredice in robove listkov cveta.

Janška butarica

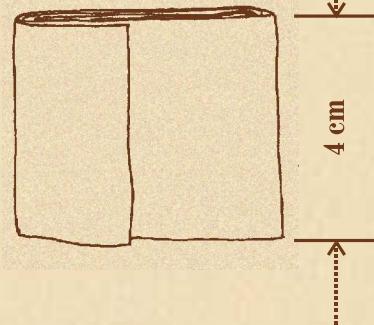
Butara je narejena iz: šib in palic ter bršljana, nad osnovno je na palico nataknjeno jabolko ali pomaranča, na koncu pa je šop brina na katerega pritidmo suhe rože. Palice so dolge približno 1m, navezanega bršljana je okoli 40 cm do 50 cm brina. Ponavadi je butarica velika od 0,5 do 1,5 m, če pa želijo večjo, palice nanizajo. V brinov vrh se z žičko naveže od 20 do 54 suhih rož različnih vrst in barv.

Butare nesejo k blagoslovu samo otroci. Včasih, če jih pri hiši ni bilo, so jih najeli tam, kjer je bila družina številčnejša. Tem otrokom so potem kaj darovali, na primer pirhe.

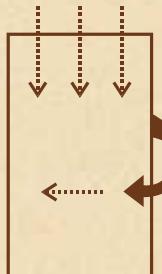
Žegnano butaro nato razdrejo. Brin zataknjeno nekje v hiši, bršljan dajo živini, da ga poje, jabolko ali pomaranča pa razdelijo na toliko delov, kolikor je članov v družini. S suhimi rožami iz brina okrasijo bogkov kot, ali pa jih, tako kot brin, zataknjeno v kakšen vogal v hiši. Ob nevihti brin vržejo v peč, da se ubranijo strele. Ko rože obledijo in postanejo prašne jih prav tako vržejo v peč, zažgejo in na tem ognju spečejo kruh.

Navodilo za izdelavo

1

3

←

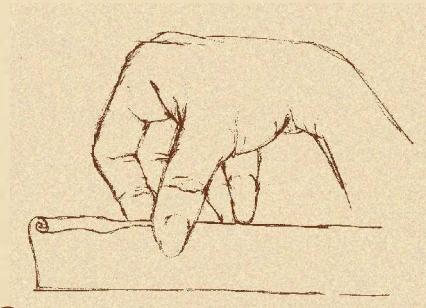
3. Za sredico odrežete tri pravokotne kose roza krep papirja, široke 4 cm in dolge 2 cm, ki jih na krajši stranici narežete do 2 cm v globino. Zvijete jih v rolo, postavite skupaj in malo razkuštrate. Okoli njih nato nabirate ter zvijate moder trak, tako da je svaljkani rob zavihan navzven.

4. Cvet povežete z žičko in jo povijete z zelenim → 4 krep papirjem.

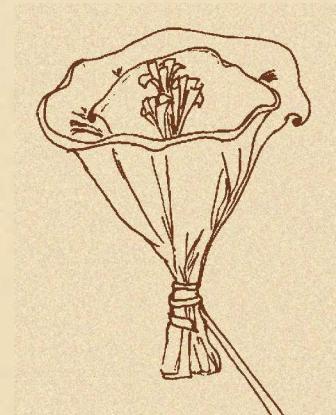
Ponavadi je ta oblika suhe rože v modri barvi in ji pristajajo rožnati prašniki, lahko pa naredimo tudi rdečo cvetlico z modro sredico pestiča.

← 1. Odrežete trak svetlo modrega krep papirja dolžine 20 do 30 cm in širine 4 cm.

2. Celo zgornjo stran traku malo posvaljkate: → 2 prste navlažite in rob dvakrat spodvijete.

STAREJŠA OBLIKA ROŽE - 2

VENCI

Suhe rože so navzoče tudi pri zadnjem obredu življenjskega cikla pri pogrebu. V vsaki vasi je bilo v navadi, da so se za umrlega naredili pogrebni venci iz suhih rož. Osnova za venec so bile *caje*-na peči sparjena mlada kostanjeva veja, z žico povezana v krog. Premer kroga je bil približno 0,5 m. Na vejo so z vrvo navezali bršljan, pušpan, cipreso, smrečje ali hojo. Na zelenje so nato pritrdirili povoskane suhe rože: vrtnice, storžke, žalno rožo ali nageljne, velike od 8 do 14 cm. Za otroke so naredili manjši venec iz belih rož. Prav tako so iz belih rož naredili venec za mlade, neporočene ljudi. Malo starejšim, poročenim, pa so v venec dajali temno modre in rdeče rože. Pogrebne vence je bilo treba hitro narediti, zato sta jih ponavadi delali dve ženski skupaj. Na pogreb so venec prinesli najožji sorodniki pokojnega in so ga nato obesili po stenah v sobi, kjer je umrli ležal. Vence so po pogrebu zažgali. Kljub svežim rožam, so suhe rože za na vence delali tudi poleti.

ŽALNA ROŽA

Izdelano je tako da, 40 do 50 cm traku temno

modrega krep papirja, višine približno 7 cm, večkrat prepognemo na dolžino 8 cm. Na zgornji strani, na sredini, trak prerežemo, približno 3 cm v globino. Nato oba zgornja dela navijemo dvakrat okoli pletilne igle. Trak razgrnemo in oblikujemo, nabiramo ter vzijamo v cvet. Pecej rože povijemo z žičko, ki jo oblečemo s trakom zelenega krep papirja.

ASPARAGUS

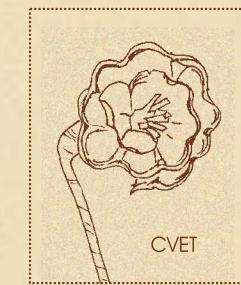
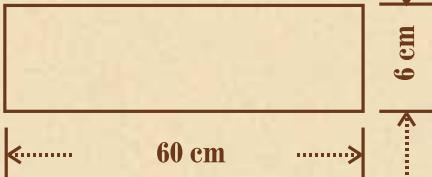
Zelenje za v šopek suhih rož lahko naredite v obliki **asparagusa**. Odrezete 2 do 3 cm širok in 60 cm dolg trak zelenega krep papirja. Prepognete ga na dolžino 3 cm. Na zgornji strani in ob straneh ga nato narežete, v globino 1 cm in v širino 0,5 cm. Odrezete žičko želene dolžine. Zeleni trak razgrnete in raztegnete. Na žičko ga navijate v obliki spirale, z zobčki navzgor. Asparagus bo imel pravo obliko, če bodo oblikovani zobčki štrleli na vse strani. S tako oblikovanim trakom krep papirja lahko ovijete tudi pecej in žičko suhe rože. Na ta način boste naredili stebelne liste cveta.

Ali ste vedeli, da so **krep papir** izumili na Kitajskem? Gre za specifično vrsto vezave, ki jo uporabljajo tudi pri oblikovanju različnih tkanine.

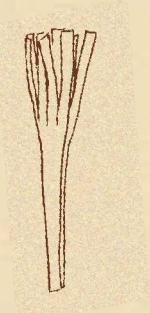
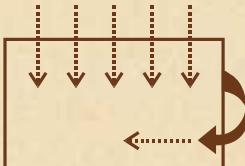

Navodilo za izdelavo

1

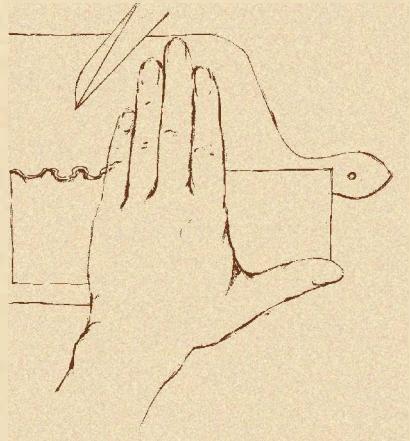

3

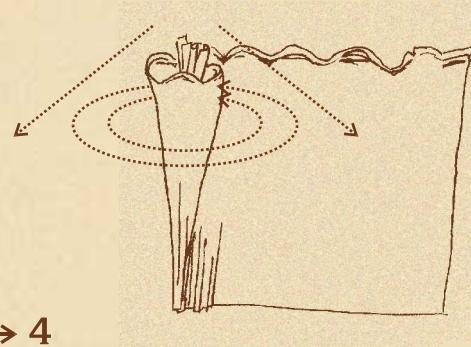

1. Odrežete 60 cm vijoličnega trak krep papirja širine 6 cm.

2. Razgrnete ga in položite na trdo podlago. Doma lahko v ta namen uporabite kuhinjsko desko. Na začetek traku položite svojo zaprto dlan in med prsti s škarjami ali pletilno iglo potegnjete navzdol približno 1 do 2 cm. Škarje oziroma pletilno iglo močno pritisnite ob kuhinjsko desko, da se vam papir ne bo stregal. Nastala oblika je podobna morskim valovom. Dlan premikate po papirju, dokler na ta način ne oblikujete celotne dolžine traku.

3. Nato iz rumenega papirja naredite košato obliko sredice. Pravokoten kos papirja narežete na daljši stranici in ga nato zvijete v rolo. Okoli sredice nanizate, v obliki stožca, vijolični papir.

4. Cvet stisnete z žičko in jo povijete z zelenim → 4 krep papirjem.

RK-10

RK-8

VRTNICA “gartroža”

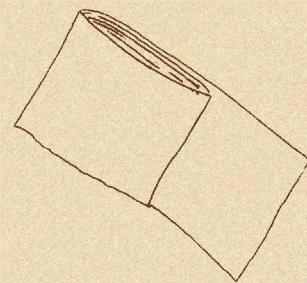

Suha roža v obliki vrtnice je bila ena izmed najbolj pogosto uporabljenih oblik. Z njo so krasili pušeljce poročnih pogač, bogkove kote, oltarje in kapelice ter pogrebne vence. Pušeljc na poročni pogači je bil v obliki stožca. Na vrhu so bile majhne vrtnice in popki, na dnu večji razvezeteli cvetovi. Ponavadi je bil pušelje vrtnic iz belega papirja, če pa je bila nevesta noseča, so bile rože roza barve.

Navodilo za izdelavo

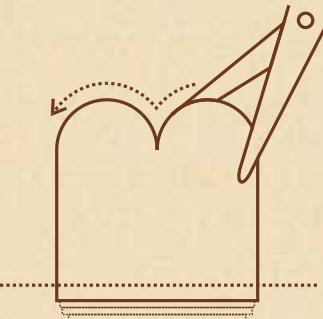
- Za cvet vrtnice odrežete rdeč trak širine 5 cm in dolžine 40 cm. Trak prepognete na dolžino približno 4 do 5 cm.

1

- Zgornjo stranico traku s škarjami oblikujete v obliki dveh polkrogov. Med polkrogoma in ob straneh zarežete precej v globino.

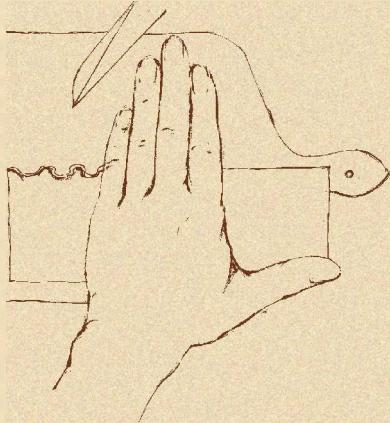
2

KODRANJE

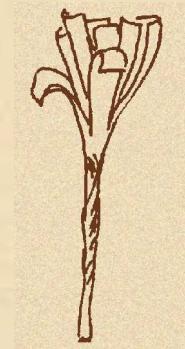
Oblikovane listke cvetov s škarjami lahko **nakodrate**. Škarje nastavite približno 1 cm pod rob oblikovanega zgornjega dela traku. Nato z zasukom dlani škarje potegnite navzdol. Rob traku se bo rahlo nakodral. Postopek je isti, kot ga uporabljate za kodranje darilnega traku.

3

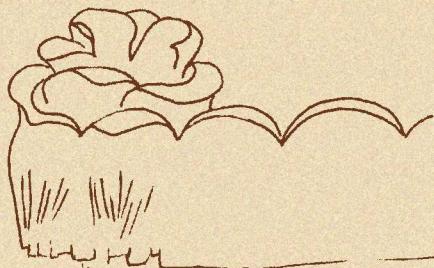

← 3. Oblikovani rob nastalih cvetnih listov nako-drate s pomočjo škarij. Trak razgrnete in vsak nastali cvetni list usločite.

4. Za sredico vzamete rumen krep papir, ki ga na → **4**
krajši stranici malo narežete in po dolžini
zvijete v rolo.

5

← 5. Okoli sredice zvijate in nabirate rdeči trak za
cvet vrtnice.

6. Utrdite z žičko, ki jo nato ovijete z zelenim krep
papirjem → **6**

RK-12

RK-14

MARJETICA

Marjetico s prepognjenimi listki so ponekod imenovali tudi *jabukovi* cvetki - cvetovi jablane.

Nekaj let pred 2. svetovno vojno so se dekleta na Javoru domislike, da bi z lepo okrašeno vejo jablane lahko polepšale cerkev. Naredile so jabukove cvetove in popke, ravno tako kot cveti jablana, jih pritrstile na odrezano vejo in jo položile na glavni oltar.

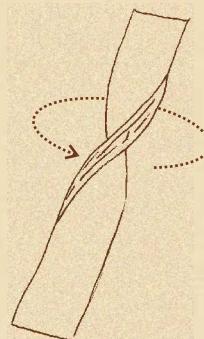

Z rožami iz papirja so okrašena pokrivala pustnih likov škoromatov v Brkinih in vabovcev oziroma pozvačinov na severovzhodu Slovenije. Tovrstna uporaba suhih rož je, v teh krajih, pomagala ohraniti znanje izdelave papirnatega cvetja vse do danes.

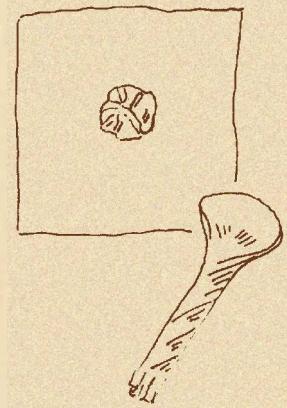
Navodilo za izdelavo

1. Kos krep papirja narežete na pet do šest trakov, dolžine 2 cm in širine 12 cm.
Pri tem pazite, da bo rez vzporeden z gubami na papirju.
2. Nato vzmete en trak in ga po širini prepolovite. Trak na sredini primete z obema rokama. Med prsti rok pustite razmak, velik približno 0,5 cm, drugače se vam bo krep papir raztrgal. En del traku obrnete za 180° in nato prepognete, da se polovici prekrivata. Sedaj pod nastalim pregibom papir usločite. Tako nastane en cvetni list marjetice.

2

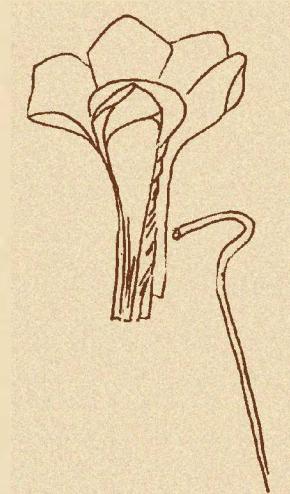
3

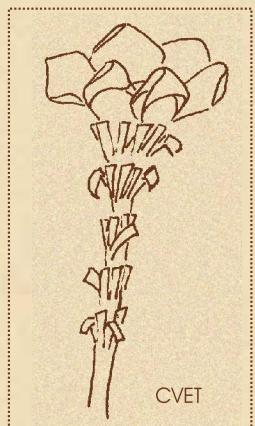
- ← 3. Za sredico oblikujete popek v obliki gobice - pestiča. Okoli njega nanizate oblikovane listke marjetice. Odrežete kvadratni kos krep papirja, približno 6 cm dolžine in širine. Poberete različne ostanke krep papirja in jih oblikujete v kroglico. Na sredini kvadratnega traku papir usločite in v vdolbinico položite oblikovano kroglico. Papir nato zvijete in dobite obliko podobno gobici.

4. Sestavite cvet in povežete z žičko.

→ **4**

5

- ← 5. Pecelj in žičko ovijete z zelenim trakom krep papirja.

RK-17

Precej svojevrsten izdelek iz suhih rož je bila **tabla**. Tabla imenujejo različno velike slike z verskim motivom. Slika je bila v globokem okvirju s snemljivo hrbtno stranjo. Pravokotni venec, spleten iz suhih rož, ponavadi nageljnov, so pritrdili na notranjo stran, ob robove slike. Na notranjo stran stekla pa so nalepili valovito izoblikovan bel navaden papir. Okvir so zopet sestavili in sliko obesili.

NAGELJ

Zelo pogosto uporabljena oblika suhih rož je bil nagelj. Iz njih so ženske izdelovale vence za Marijine oltarje. Z žico so oblikovali polovico elipse, konca žice započile v lesene podstavke in nato nanj pritrdile natančno izdelane cvetove nageljnov bele ali roza barve.

RK-17A

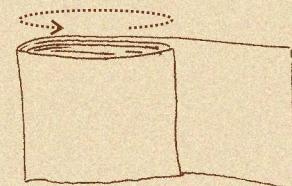
ŠMINKANJE CVETOV

Vrhove cvetov suhih rož lahko obarvate - **našminkate**. V vodo pomočite košček živobarvnega krep papirja in z njim pobarvajte vrhove cvetov.

Navodilo za izdelavo nagelj-1

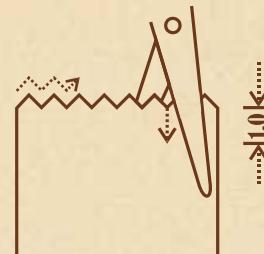
- Odrežete trak krep papirja dolžine 30 cm in širine 5 cm. Trak prepognete na dolžino 4 cm.

1

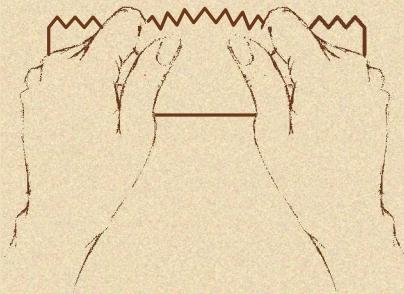

- Nato zgornjo stranico cikcakasto obrežete. Velikost cikcaka je približno 0,5 cm. Prepognjen zvitki traku na polovici in ob straneh zarezete 2 cm v globino. Na ta način dobite cvetne lističe za nagelj.

2

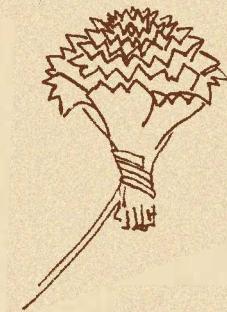

3

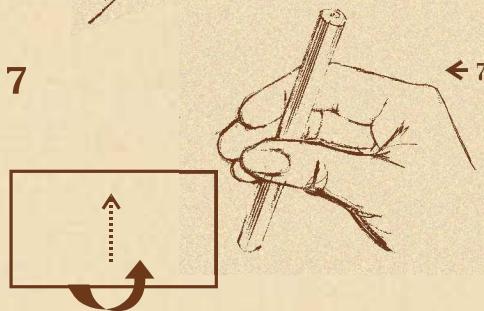
← 3. Trak razgrnete in vsak nastal listič usločite, zato da bo cvet bolj odprt in košat.

5

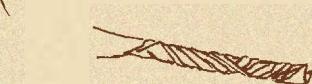

← 5. Spodnji del povežete z žičko in ga ovijete z zelenim trakom.

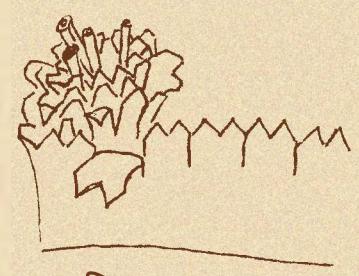
7

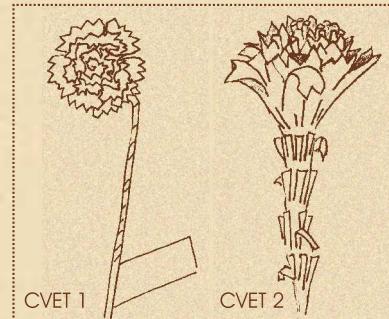
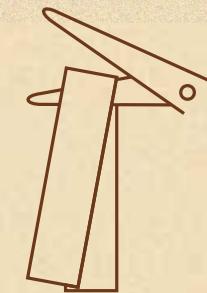
← 7. Dobite dva zvitka, okoli katerih nabirate oblikovani trak za cvet nageljna.

4. Cvet naredite z zvijanjem in nabiranjem traku. → **4**

6. Nageljnu, če želite, naredite tudi sredico. → **6**
Odrezete dva pravokotnika rumenega krep papirja, dolžine 7 cm in širine 5 cm, in ju po daljši stranici zvijete.

ŠMARNICA

“panklc”

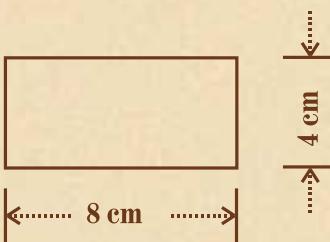
“PANKLC”

Poleg suhih cvetlic so ljudje za krašenje uporabljali tudi raznobarvne trakove, ki so jih imenovali *panklici*. Panklce naredite tako, da odrežete dva trakova različnih barv, na primer zelenega in rdečega. Širina in dolžina traku sta odvisni od tega, koliko velike panklce potrebujete. Začetka trakov položite enega na drugega, rdečega na zelenega, s tem da, med seboj tvorita kot 90° . Zlepite ju skupaj. Nato zeleni trak prepognete preko rdečega, potem rdečega prepognete preko zelenega itn. S prelaganjem enega preko drugega nadaljujete, dokler vam ne zmanjka papirja. Konca traku zopet zlepite. Trak razprete in naredili ste panklc.

Navodilo za izdelavo

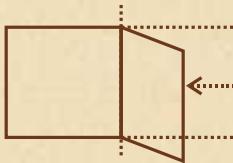
1. Vzamete kos navadnega papirja. Sicer je odvisno od želene velikosti, vendar je nekje najboljša širina 4 cm in dolžina tja do 8 cm.

1

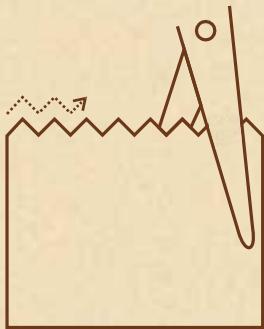

2. Papir prepolovite.

2

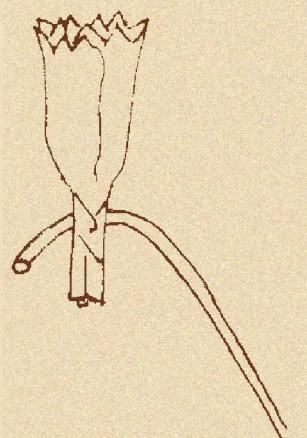

3

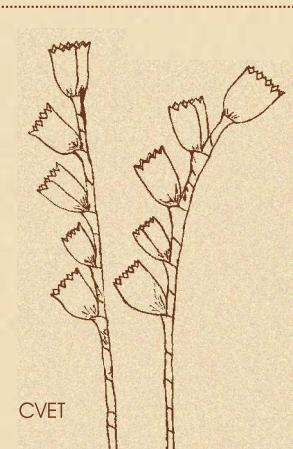
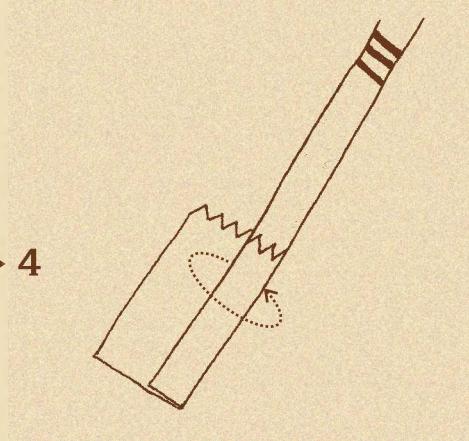
- ← 3. Na zgornji strani ga cikekasto narežete. Velikost cikeka naj bo 0,5 cm.

5

- ← 5. Pecelj zvijete in povežete z žičko. Če izdelujete šmarnice iz krep papirja, papirja ni treba raztegovati ali usločiti. Za čim lepši in naravni cvet šmarnice, na isti način naredite še dva do štiri cvetove. Na žički jih povežete enega pod drugim na enakomernih razdaljah. Žičko povijete z zelenim krep papirjem.

4. Papir razgrnete in ga, v globino 2,5 cm, → 4 navijete na zadnji del svinčnika oziroma na podoben predmet s premerom 0,7 do 1 cm. Nazobčani del traku naj bo obrnjen proti svinčniku.

RK-18

LILIJA

Iz lilij so ženske ponavadi naredile šopek. Oblikovan je bil v obliki veje. Na vrhu šopka so bili trije popki, spodaj pa pet cvetov lilije. Žičke rož so prepletle med seboj in konci započile v lesen podstavek. Oblikovale so tudi zelene brstiče.

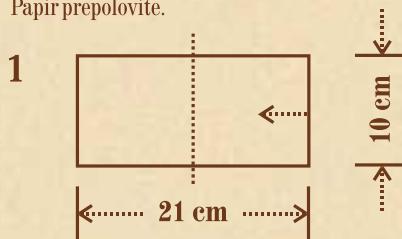

CVETNE ČAŠICE

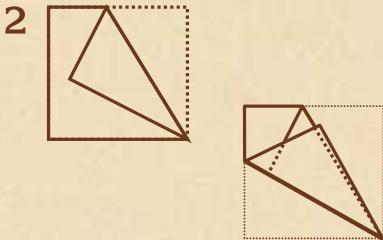
Suha roža bo še lepša, če ji dodate *zelene liste cvetne čašice*. Naredite jih tako, da zelen krep papir dolžine 10 in širine okoli 5 cm, večkrat prepognete. Zvitek ob straneh zarezete v globino 3 cm in zgornji del oblikujete v zaobljeno-koničast list. Nato rob celotnega lista narezete na zobčke, velike približno 1cm. Pecelj cveta z žičko povijete in zaključite z zelenim trakom krep papirja. Na posamezen cvet dajte od 4 do 5 zelenih listov. Steblo cveta lahko obogatite tudi z zelenim listom. Izdelate ga na isti način, kot naredite posamezne cvetne liste marjetice. Oblikovan listič pa z zelenim trakom pritrditte na pecelj.

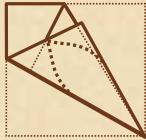
Navodilo za izdelavo

1. Vzmete navaden A4 bel papir. Za izdelavo cveta potrebujete pravokoten kos papirja: višina 10 cm in celotna širina A4 papirja. Papir prepolovite.

2. Nato desni krak pravokotnika zavijate malo čez sredino, tako da s spodnjim kotom tvori špico. Levi krak zavijajte preko desnega. Pravokotnik ste zložili v obliko papirnatega zmaja.

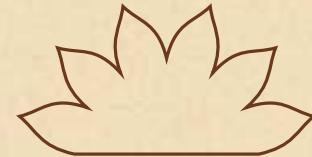
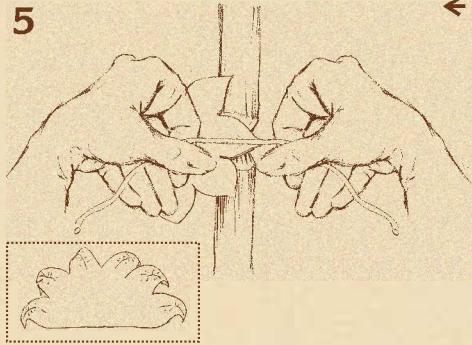

3

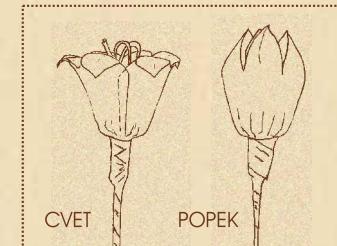
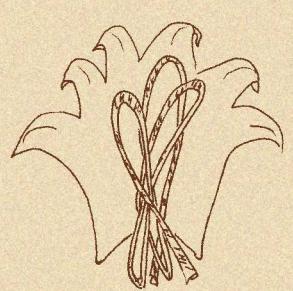
- ← 3. Preden začnete rezati morate paziti, da bo manjši prepognjeni krak položen nad večjim. V tistem delu papirnatega zmaja, kjer so vsi sloji papirja, odrežete obliko plamena.

4. Papir razprete in dobili ste 6 listov lilije.

→ 4

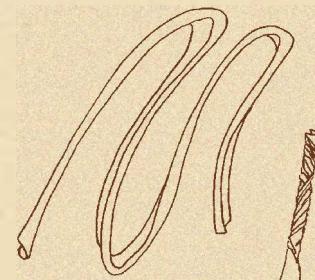
5

- ← 5. Liste lilije nakodore. Na njih je potrebno narediti cvetu značilno vdolbinico. Za izdelavo vdolbinice potrebujete palico ali kuhalnicu, na katero z nožem naredite širšo zarezo. Na narejeno zarezo položite zgornji del lista lilije. Vzmete tanko vrvico in jo močno pritisnete na cvetni list ter s tem list v zarezo. Zgornji del lista se lepo naguba in usloči navzven. Na koncu kraka lilije združite in zlepite.

7

6. Za sredico vzmete rumen krep papir, 1 cm → 6
širine in 60 cm dolžine, ter ga svaljkate po celi dolžini. Ne da bi ga prerezali, ga večkrat prepognete in vstavite v sredino oblikovanega papirja. Velikost prašnikov prilagodite velikosti oblikovanega cveta.

- ← 7. Cvet in sredico učvrstite z žičko. Nastali pecelj in žičko trdno povijete z zelenim trakom krep papirja. Prašnike cveta na vrhu razrežete.

RK-23

RK-25

STORŽEK

Ponekod so ženske storžke uporabljale za krasitev pogrebnih vencev. Na venec so pritrstile 12 cvetov velikosti premera približno 14 cm.

Za starejše in poročene ljudi so bile rože temno modre, včasih rdeče barve, medtem ko so za otroke in neporočene izdelale cvetlice bele barve. Preden so suhe rože pritrstile na pogrebne vence, so jih vedno povoskale.

Navodilo za izdelavo

- Odrezete 5 cm širok in 30 do 40 cm dolg trak belega krep papirja.

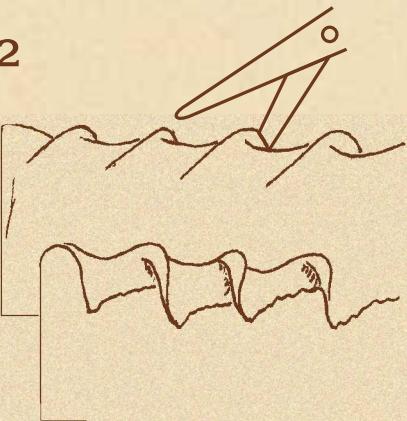
1

VOSKANJE

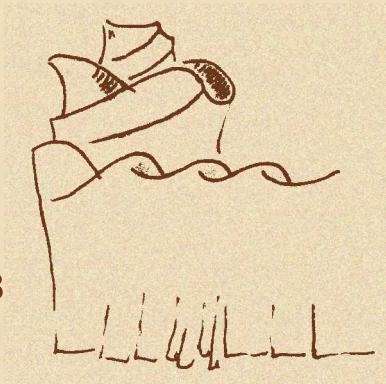
V posodi stopite navadno belo svečo ali parafin, segrejete in nato pomočite posamezne cvetove. Ker je vosek vroč, se ob stiku z zrakom takoj strdi in suha roža postane bolj čvrsta. Dež, sonce in prah cvetlicam sedaj ne morejo več škodovati.

2

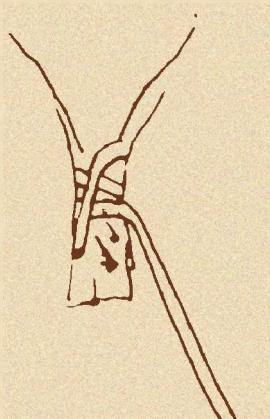

- ← 2. Na zgornji del traku, približno 0,5 cm od roba in 1 cm v globino, nastavite konico zaprtih škarij. Nato škarje nežno povlečete postrani (pod kotom 45°) od znotraj navzven, da se trak usloči. Postopek ponavljajte po celi dolžini traku na razdalji približno 0,5 cm.

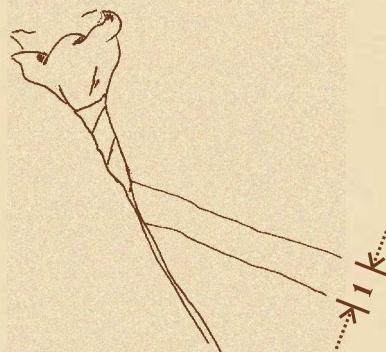
3. Oblikovani trak zvijate in nabirate v obliki → **3** stožca.

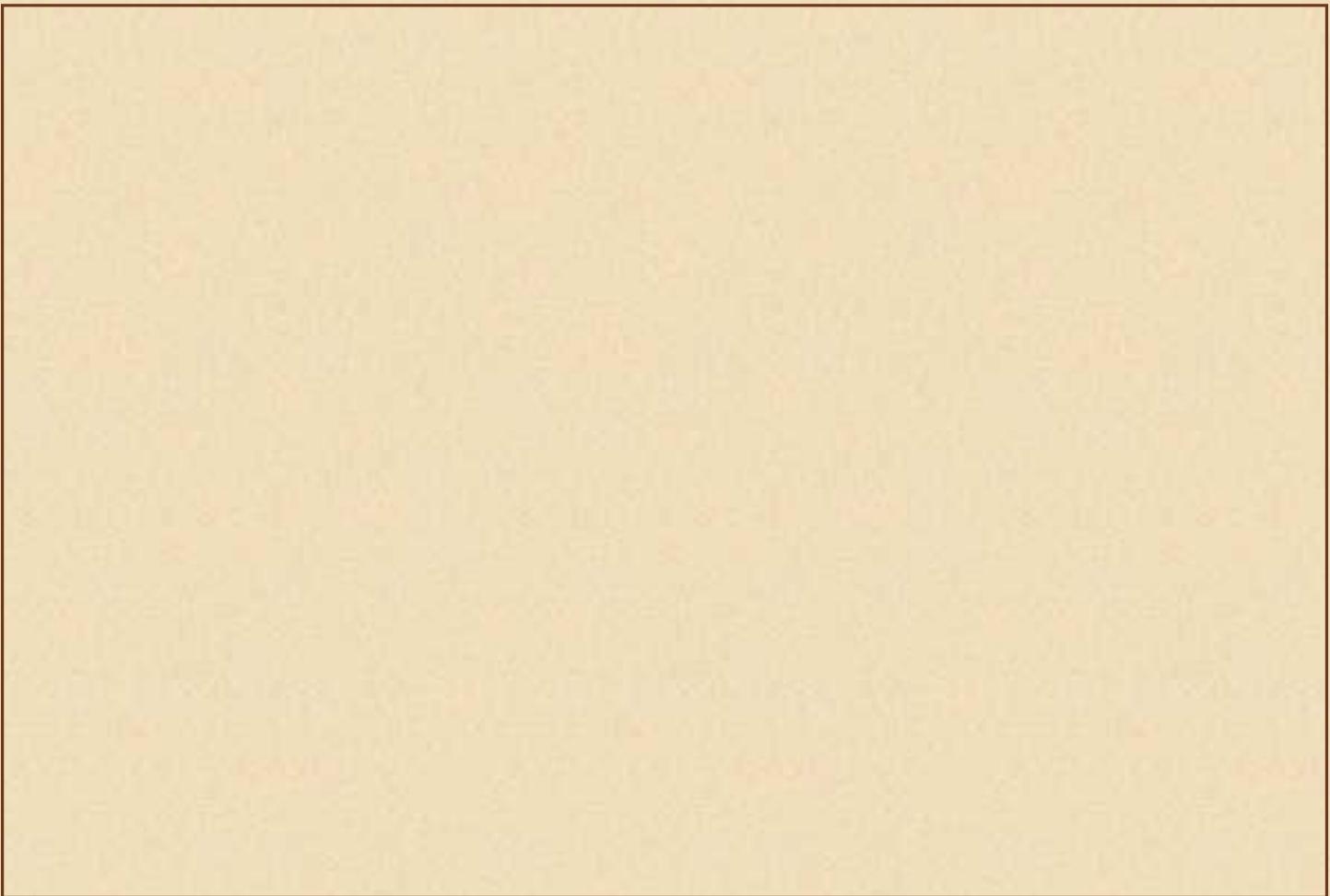

4

- ← 4. Cvet učvrstite z žičko, ki jo ovijete s širokim zelenim trakom krep papirja.

CVETJE IZ PAPIRJA

ETNOLOGIJA